

Bruxelles, 29.4.2016
C(2016) 2607 final

AVIZ AL COMISIEI

din 29.4.2016

**în temeiul Regulamentului (UE) nr. 994/2010 cu privire la planul de acțiune preventiv și
la planul de urgență prezentate de autoritatea competentă din România Comisiei
Europene**

AVIZ AL COMISIEI

din 29.4.2016

în temeiul Regulamentului (UE) nr. 994/2010 cu privire la planul de acțiune preventiv și la planul de urgență prezentate de autoritatea competentă din România Comisiei Europene

1. PROCEDURA

Articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 994/2010 (denumit în continuare „regulamentul”) prevede obligația autorității competente din fiecare stat membru de a elabora un plan de acțiune preventiv („PAP) și un plan de urgență („PU”) (denumite în continuare „planurile”). În conformitate cu articolul 5 alineatul (4) și cu articolul 10 alineatul (2) din regulamentul, planurile trebuie actualizate o dată la doi ani, dacă împrejurările nu impun actualizări mai frecvente.

Planurile (și actualizările lor) trebuie să se bazeze pe evaluarea riscurilor la nivel național, pe care fiecare autoritate competentă trebuie să o adopte și să o notifice Comisiei înainte de adoptarea planurilor, în temeiul articolului 9 din regulamentul. Evaluarea riscurilor ar trebui să acopere toate riscurile care afectează securitatea aprovizionării cu gaze în statul membru în cauză, pe baza elementelor comune, printre care se numără luarea în considerare a mai multor scenarii de cerere de gaze excepțional de mare și de întrerupere a aprovizionării. Evaluarea riscurilor trebuie actualizată pentru prima dată în termen de cel mult 18 luni de la adoptarea planurilor.

La 4 decembrie 2014, autoritatea competentă din România, Ministerul Energiei, a notificat Comisiei evaluarea actualizată a riscurilor în temeiul articolului 9 din regulamentul.

Ministerul român al Energiei a consultat Comisia înainte de adoptarea planului de urgență în temeiul articolului 4 alineatul (2) din regulamentul. La 26 ianuarie 2016, autoritatea competentă din România a notificat planul său de urgență, împreună cu planul de acțiune preventiv actualizat. Pe baza informațiilor furnizate de autoritățile române, autoritățile din Bulgaria și Ungaria au fost consultate cu privire la planurile României.

În temeiul articolului 4 alineatul (6) din Regulamentul (UE) 994/2010, Comisia trebuie să evalueze planurile notificate. Comisia consideră oportun să comunice orice observații privind planurile actualizate recurgând la aceeași procedură și aplicând aceleași criterii de evaluare care sunt prevăzute la articolul 4 alineatul (6) din regulamentul pentru planurile inițiale.

Prin urmare, după evaluarea planurilor notificate de autoritatea competentă din România, având în vedere criteriile menționate la articolul 4 alineatul (6) litera (b) punctele (i)-(iii) din regulamentul și după prezentarea principalelor sale constatări Grupului de coordonare pentru gaz la 28 ianuarie 2015, 4 mai 2015, 22 septembrie 2015 și 9 decembrie 2015, Comisia formulează următoarele observații cu privire la planuri.

2. EVALUAREA PLANURILOR DE CĂTRE COMISIE

Ministerul Energiei din România a prezentat un set de planuri exhaustive. Cu toate acestea, Comisia consideră că unele elemente ale planurilor nu respectă cerințele regulamentului.

2.1 Planul de acțiune preventiv (PAP)

Informații privind standardul de aprovizionare

Articolul 2 alineatul (1) din regulament definește anumite grupuri de consumatori de gaze drept „consumatori protejați”, impunând limite cantitative pentru anumite categorii de consumatori. În timp ce toți consumatorii casnici racordați la o rețea de distribuție a gazelor trebuie considerați protejați, regulamentul permite statelor membre să includă în definiție și alte categorii, însă numai dacă sunt îndeplinite anumite condiții. În special, articolul 2 alineatul (1) litera (a) din regulament prevede că întreprinderile mici și mijlocii racordate la o rețea de distribuție a gazelor, precum și serviciile sociale esențiale racordate la o rețea de distribuție sau de transport de gaze pot fi și ele considerate „consumatori protejați” dacă statul membru decide acest lucru, dar numai dacă acestea nu reprezintă mai mult de 20 % din consumul final de gaze. Articolul 8 alineatul (1) din regulament prevede că aprovizionarea cu gaze a consumatorilor protejați trebuie să fie asigurată pentru anumite perioade minime în cazul unor scenarii de cerere de gaze excepțional de mare sau de întrerupere a aprovizionării¹, așa-numitul „standard de aprovizionare”. În PAP prezentat de statele membre trebuie să figureze, în conformitate cu articolul 5 alineatul (1) litera (b) din regulament, „măsurile, volumele, capacitățile și timpul necesar pentru îndeplinirea standardului [...] de aprovizionare”, precum și orice standard privind suplimentarea ofertei în temeiul articolului 8 alineatul (2).

În planul de acțiune preventiv prezentat de România se afirmă că, în legislația națională, nu există o definiție a „consumatorilor protejați” și că acest termen se aplică, prin urmare, „tuturor consumatorilor casnici” în conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din regulament. PAP prezentat de România furnizează informații privind procentul din consum atribuit consumatorilor protejați.

PAP se referă, de asemenea, la obligația producătorilor de gaze naturale, în temeiul articolului 124 alineatul (1) litera (e) din Legea 123/2012 de a pune „cu prioritate la dispoziția furnizorilor cantitățile de gaze naturale rezultate din activitatea de producție, necesare acoperirii consumului clienților casnici, inclusiv cantitățile destinate producătorilor de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației [...]”. Pe baza celor de mai sus, PAP concluzionează că „furnizarea de gaze naturale pentru consumatorii protejați este garantată și, pe cale de consecință, asigurată”.

Cu toate acestea, PAP nu conține niciun fel de informații suplimentare cu privire la modul în care se asigură efectiv aprovizionarea consumatorilor protejați și nici o evaluare cantitativă privind volumele respective care trebuie furnizate în cadrul fiecăruia dintre cele trei scenarii prevăzute la articolul 8 din regulament sau o explicație a modului în care obligația de la articolul 124 alineatul (1) litera (e) din Legea 123/2012 se raportează la aceste trei scenarii prevăzute la articolul 8 din regulament.

Mai mult, obligația producătorilor de gaze naturale prevăzută la articolul 124 alineatul (1) litera (e) din Legea 123/2012 se extinde la „cantitățile [de gaz] utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației”. Măsura în cauză pare astfel să se extindă dincolo de totalitatea consumatorilor casnici și, prin urmare, să acopere consumatori neincluși în definiția aplicabilă a „consumatorilor protejați”. Prin urmare, măsura pare să constituie un standard privind

¹ A se vedea articolul 8 alineatul (1) (privind „standardul de aprovizionare” și scenariile concrete) și articolul 2 alineatul (1) (privind definiția „consumatorilor protejați”) din regulament.

suplimentarea ofertei în sensul articolului 8 alineatul (2) din regulament și, ca atare, face obiectul cerințelor stabilite la articolul 8 alineatul (2) literele (a)-(d). Cu toate acestea, PAP prezentat de România nu menționează un standard privind suplimentarea ofertei și nu furnizează informații care să permită Comisiei să concluzioneze că cerințele respective sunt îndeplinite.

Comisia consideră că PAP prezentat de România ar trebui modificat ținând seama de observațiile de mai sus, în special în ceea ce privește absența informațiilor privind conformitatea cu standardul de aprovizionare prevăzut la articolul 8 din regulament și existența potențială a unui standard privind suplimentarea ofertei în temeiul articolului 8 alineatul (2) din regulament, inclusiv condițiile stabilite în acesta.

2.2 Planul de urgență (PU)

Informații privind măsurile care trebuie adoptate în caz de urgență

În conformitate cu articolul 10 alineatul (1) litera (f) din regulament, PU „stabilește procedurile și măsurile detaliate care trebuie urmate pentru fiecare nivel de criză, inclusiv planurile corespunzătoare pentru schimburile de informații.”

Articolul 10 alineatul (1) litera (i) din regulament prevede că PU „identifică contribuția măsurilor care nu au la bază mecanismele pieței, planificate sau care urmează a fi implementate în cazul nivelului de urgență, în special cele enumerate în anexa III, evaluează gradul în care utilizarea măsurilor care nu au la bază mecanismele pieței este necesară pentru a face față crizei, identifică efectele acestora și definește procedurile pentru implementarea lor [...]”

PU prezentat de autoritatea competentă română stabilește, la secțiunea 10, o listă de măsuri care trebuie adoptate în caz de urgență, deși se pare că adoptarea unora dintre măsurile de la secțiunea 10 din PU prezentat de România este doar avută în vedere în viitor, prin intermediul unor noi propuneri legislative care urmează să fie elaborate de autoritatea competentă. În PU se afirmă, de asemenea, că autoritatea competentă respectivă „va dispune, în condițiile prevederilor legale, orice măsură necesară și utilă pentru gestionarea nivelului de urgență, respectiv a uneia sau mai multora dintre măsurile identificate la punctul 11”.

Informațiile furnizate în PU cu privire la unele dintre măsuri sunt insuficiente pentru a înțelege modul în care aceste măsuri ar urma să funcționeze în practică, conform cerințelor articolului 10 alineatul (1) litera (f) din regulament. În acest context, PU nu specifică exact ce măsuri trebuie luate și în ce situații.

În ceea ce privește toate măsurile enumerate la secțiunea 10, PU nu furnizează nici informațiile solicitate în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (i) din regulament, și anume informații calitative și cantitative cu privire la contribuția fiecărei măsuri la gestionarea situației, evaluarea necesității și a efectului lor, precum și informații privind procedurile pentru implementarea măsurilor respective.

Comisia consideră că este necesar ca PU să fie modificat pentru a include informațiile susmenționate.

Posibilitatea întreprinderilor și a consumatorilor de a reacționa la fiecare nivel de criză

În temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din regulament, PU asigură faptul că întreprinderile din sectorul gazelor naturale și consumatorii industriali de gaze au suficient timp să reacționeze la fiecare nivel de criză.

PU prezentat de România nu furnizează informații cu privire la acest aspect.

Comisia este de părere că PU prezentat de România ar trebui modificat pentru a include informațiile susmenționate.

Cooperarea cu alte state membre

În temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (j) din regulament, PU descrie mecanismele utilizate pentru cooperarea cu alte state membre pentru fiecare nivel de criză.

PU prezentat de România nu furnizează informații cu privire la acest aspect.

Comisia este de părere că PU prezentat de România ar trebui modificat pentru a include informațiile susmenționate.

Restricții privind fluxul de gaze transfrontalier

Articolul 10 alineatul (7) din regulamentul privind planurile de urgență și nivelurile de criză stabilește obligația statelor membre și, în special, a autorităților competente de a se asigura că: „(a) nu se introduce niciodată vreo măsură de restricționare a fluxului de gaze din piața internă; (b) nu se introduce nicio măsură care poate pune în pericol în mod grav situația aprovizionării cu gaze în alt stat membru; și (c) accesul transfrontalier la infrastructură în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 715/2009 se menține atât cât este posibil din punct de vedere tehnic și în condiții de siguranță, în conformitate cu planul de urgență”. În plus, în conformitate cu articolul 3 alineatul (6) din regulament, atât măsurile preventive, cât și cele de urgență luate pentru a asigura securitatea aprovizionării trebuie să fie, printre altele, proporționale și nu trebuie să denatureze în mod nejustificat concurența și funcționarea pieței interne a gazelor.

PU prezentat de România, la fel ca PAP, se referă la obligația producătorilor de gaze naturale, în temeiul articolului 124 alineatul (1) litera (e) din Legea 123/2012 de a pune „cu prioritate la dispoziția furnizorilor cantitățile de gaze naturale rezultate din activitatea de producție, necesare acoperirii consumului clienților casnici, inclusiv cantitățile destinate producătorilor de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației [...]”. Pe această bază, PU, la fel ca PAP, concluzionează că „furnizarea de gaze naturale pentru consumatorii protejați este garantată și, pe cale de consecință, asigurată”.

Întrucât atât PAP, cât și PU se referă la obligația în cauză a producătorilor de gaze, din trimiterile respective nu reiese în mod clar dacă obligația este considerată ca măsură preventivă sau ca măsură de urgență. PU menționează obligația într-un mod mai general, dar și la punctul 9 intitulat „Măsuri reglementate de prevederi legale, necesare asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale”, care face și mai neclară natura avută în vedere a măsurii.

Din punctul de vedere al măsurilor de urgență, Comisia constată că obligația în cauză este permanentă, deși măsurile de urgență nu pot fi permanente, ci se declanșează numai în situații specifice, care trebuie descrise în planul de urgență. Mai mult decât atât, această obligație a producătorilor de gaze în temeiul articolului 124 alineatul (1) litera (e) din Legea 123/2012 este susceptibilă de a afecta țările învecinate, ceea ce ar putea să nu fie în concordanță cu dispozițiile articolului 3 alineatul (6) și ale articolului 10 alineatul (7) literele (a) și (c) din regulament. Dispoziția în cauză pare să restricționeze fluxul de gaze transfrontalier. Restricționarea fluxului de gaze transfrontalier duce la denaturarea concurenței și a

funcționării pieței interne, iar Comisia nu a putut concluziona că sunt îndeplinite condițiile de la articolul 3 alineatul (6) din regulament. Planurile nu conțin niciun fel de informații care să demonstreze proporționalitatea obligației în cauză (de exemplu, în comparație cu alte măsuri mai puțin restrictive). În ceea ce privește articolul 10 alineatul (7) litera (b) din regulament, Comisia nu poate concluziona, pe baza informațiilor disponibile, că măsura respectivă ar putea periclita securitatea aprovizionării unui alt stat membru.

Comisia este de părere că obligația în cauză ar trebui explicată mai detaliat în planuri, prin furnizarea unei justificări a compatibilității sale cu articolul 3 alineatul (6) din regulament și, în măsura în care autoritățile naționale consideră că este vorba despre o măsură de urgență, prin clarificarea condițiilor care ar declanșa aplicarea acesteia și efectele sale asupra țărilor învecinate, precum și prin furnizarea unei justificări privind conformitatea cu condițiile stabilite la articolul 10 alineatul (7) din regulament.

În fine, Comisia constată că obligația susmenționată a producătorilor din România face obiectul unei proceduri în curs de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, întrucât Comisia a considerat că aceasta duce la restricționarea exporturilor de gaze, ceea ce constituie o încălcare a normelor privind libera circulație a mărfurilor prevăzute în TFUE și a cerințelor Directivei 2009/73/CE privind gazele naturale².

2.3 Alte observații

Pe lângă observațiile prezentate mai sus, Comisia ar dori să atragă atenția autorității competente din România asupra altor câteva elemente din planurile prezentate, care nu ridică probleme juridice în ceea ce privește compatibilitatea lor cu elementele menționate la articolul 4 alineatul (6) litera (b) punctele (i)-(iii), dar care pot oferi orientări utile autorității competente în vederea unor viitoare modificări ale planurilor.

- Planurile s-ar ameliora din punctul de vedere al transparenței dacă s-ar menționa în mod clar în acestea faptul că au fost transmise și țărilor învecinate, în conformitate cu articolul 5 alineatul (4) și cu articolul 10 alineatul (2) din regulament.
- Nu sunt definite niciun fel de măsuri și acțiuni de atenuare a impactului potențial asupra furnizării de energie electrică [a se vedea articolul 10 alineatul (1) litera (e) din regulament] și nu se indică niciunde în planuri motivul pentru care identificarea unor astfel de măsuri și acțiuni nu ar fi oportună.
- Secțiunea 9 din PU prezentat de România privind „Măsuri reglementate de prevederi legale, necesare asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale” conține informații cu privire la măsurile preventive. În măsura în care aceste informații figurează deja în PAP, ele nu ar trebui reproduse în PU, pentru a se evita confuzia.
- Comisia reamintește că, dacă oricare dintre investițiile în viitoarele depozite de înmagazinare menționate la secțiunea 8 litera (d) din PAP, precum și în noile interconectări, conducte sau în mărirea capacității infrastructurii de interconectare existente, prevăzute la secțiunea 9 din PAP, implică resurse de stat, acestea ar putea constitui ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE (dacă sunt îndeplinite și celelalte condiții aferente) și trebuie să fie notificate Comisiei în

² În iulie 2014, Comisia a adresat României un aviz motivat, a se vedea http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-14-470_ro.htm.

temeiul articolului 108 alineatul (3) din TFUE, cu excepția cazului în care intră sub incidența Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare³.

3. CONCLUZIE

Pe baza evaluării de mai sus și având în vedere articolul 4 alineatul (6) litera (b) punctul (ii) din regulamentul, Comisia concluzionează că unele elemente din planurile actualizate nu respectă anumite dispoziții din regulamentul respectiv.

Comisia solicită autorității competente din România să modifice planurile luând în considerare în mod corespunzător preocupările exprimate de Comisie în prezentul aviz.

Evaluarea Comisiei formulată în prezentul aviz nu aduce atingere niciunei poziții pe care aceasta ar putea să o adopte față de România în ceea ce privește compatibilitatea măsurilor naționale cu dreptul UE, inclusiv în contextul procedurii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor.

Comisia va publica prezentul aviz. Comisia nu consideră că informațiile conținute în prezentul aviz sunt confidențiale, în special întrucât acestea se referă la documente publice. Autoritatea competentă din România este invitată să informeze Comisia în termen de cinci zile lucrătoare de la primirea prezentului aviz dacă consideră că acesta conține informații sensibile din punct de vedere comercial, a căror confidențialitate trebuie protejată.

Adoptată la Bruxelles, 29.4.2016.

Pentru Comisie

Miguel ARIAS CAÑETE

Membbru al Comisiei

COPIE CONFORMĂ CU ORIGINALUL
Pentru Secretarul general,

Jordi AYET PUIGARNAU
Director Grefă
COMISIA EUROPEANA

³ Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (JO L 187, 26.6.2014, p. 1-78).